DE VITA,

ET REBUS GESTIS

Venerabilis Servi Dei

GREGORII LOPESII

HISPANI

COMMENTARIUS.

ROMÆ 1751.
Excudebat Antonius de Rubeis.

Superiorum facultate.

RPJCB

PROTESTATIO.

Decretis Urbani VIII. aliorumque Pontificum Maximorum obtemperans teſtor, quæ de rebus geſtis Gregorii Lopeſii dixi, eo me conſilio dixiſſe, quo dici a permultis intelligo, ut a lectoribus non aliam fidem, quam mere humanam, qualis adhiberi privatis Hiſtoricis ſolet, poſcerem.

Imprimatur,

Si videbitur Rmo P. Magiſtro Sac. Pal. Apoſt.

F. M. de Rubeis Patriarcha Conſtantinopolitanus Viceſg.

LEgimus libellum inſcriptum: Commentarius *De vita*, *& rebus geſtis Gregorii Lopeſii*, nihilque in eo reperimus, quod ab Orthodoxæ Religionis Decretis, rectaque inſtitutione morum diſcrepet. Immo vero, quum eleganter, graviterque perſcriptus ſit, dignum eſſe cenſemus, qui publicetur.

Dabamus Romæ in Æd. Miner. Kal. Martii an. 1751.

Fr. Thomas Maria Mamachius Ord. Præd. Theologus Caſanatenſis.

Fr. Vincentius Dinellius Ord. Præd. Theolog. Profeſſor.

Imprimatur.

F. Joſeph Aug. Orſi Ord. Præd. S.P.A.M.

DE

RPJCB

Michael Sorell

DE VITA,

ET REBUS GESTIS VENERABILIS SERVI DEI GREGORII LOPESII HISPANI COMMENTARIUS.

I. GRegorius Lopeſius Hiſpanus non tam magnitudine rerum geſtarum, quam vitæ integritate nobilis fuit. Nam hujus vita ſi cum veterum Anachoretarum comparetur inſtitutis, vix Chriſtiana Reſpublica ſuperiori tempore tulit, & conſequenti vix umquam feret vel virtute, vel innocentia morum, vel admirabili doctrina, & exquiſita omnium artium

cognitione Anachoretam præſtantiorem. Sed ab initio exordiendum eſt.

II. Mantuæ Novæ in Carpetanis oppido illuſtri Regum Hiſpanorum ſede natus anno MDXLII., atque Chriſtianis ſacris initiatus Gregorius appellatus eſt. De ejus origine non ſatis conſtat. Mihi autem cum his convenit, qui nobili genere eſſe ortum defendunt. Puer iis diſciplinis, quibus illa ætas impertiri ſolet, inſtitutus eſt. Nam liberales artes nuſquam attigit. Cujus rei cauſſa ejus præmatura in ſolitudinem ſeceſſio fuit. Novennis enim animo a rebus, quæ intercidant, erat adeo alieno, ut miſſis domeſticis commodis, honoribuſque, quos ejus præclarum ingenium, & proximorum potentia pollicebantur, clam ſuis omnibus domo profugiens in Navarrorum fines ſe conferret, ut ibi viro quodam, qui magna tunc ſanctitatis, prudentiæque laude, & ſingulari vitæ anachoreticæ ſtudio florebat, Chriſtianæ virtutis magiſtro uteretur. Apud quem cum ſex annos ipſos commoratus eſſet, propinquorum juſſu, qui magnam ſpem rei domeſticæ augendæ, amplificandæque in adoleſcentis virtute collocarant, in patriam redire coactus eſt. Inde horum miſſu Valiſoletum veniens, regii pueri apud Philippum

pum II. Hiſpanorum Regem functus eſt munere. Quo tempore multa dedit continentis, ſapientiſque vitæ argumenta. Ita enim ſeſe in Regia gerebat, ut a rerum divinarum meditationibus, & reliquis Chriſtianæ pietatis officiis numquam ceſſaret; nihilque luxu atque ambitu Aulæ moveretur. Quod ſpectatum ſatis, & magnum continentiæ, conſiliique exemplum fuit.

III. Quæ hactenus dicta ſunt, ea tantum ad noſtram memoriam de Lopeſii adoleſcentia pervenerunt. Mira enim erat taciturnitate, reſque ſuas, ne laudem conſequeretur, data opera celabat. Quamobrem de reliqua ejus ætate agendum eſt. Igitur poſtquam ephœbus eſt factus, rurſum de ſeceſſione in ſolitudinem cogitavit, ubi negotiis humanis omnibus, quæ per ſe ad ſalutem minime conferrent, ſolutus, libere operam rebus dare divinis poſſet. Cumque multa animo verſaret, in eam tandem ſententiam venit, ut in regionem abiret, quæ a feris, immanibuſque hominibus incoleretur. Ne vero tam grave conſilium temere ſuſcipere videretur, Chriſtum ſervatorem, ejuſque Virginem Matrem etiam, atque etiam obſecravit, ut in re tam gravi quid facto eſſet opus, ſignificarent. Quum jam ſua divino

Numini cogitata probari intellexiſſet, in ſententia confirmatus, maturavit iter, atque idoneum ad navigandum in Americam tempus nactus, conſcendit navim, ac facili uſus tempeſtate in portum Veræ Crucis primum appulit; inde rebus ſuis omnibus, ne iis quidem exceptis, quæ ex uſu erant, egenis diſtributis, in urbem Mexicum proficiſcitur. Ubi à Sanromano (nam hoſpiti hoc cognomen erat) exceptus, quamdiu apud eum manſit ſcribæ locum tenuit. Hujus rei cauſſa Mexico exeuntem pecunia juvit, qua inſtitutum ad Cacathecas iter proſequeretur. Interea accidit, ut argentum Regium per Cacathecas ad Mexicum ſupportaretur, atque adeo magnus in platea hujus civitatis fieret hominum concurſus, qui neſcio quo caſu jurgiis, conviciiſque ſeſe mutuo laceſſerent, pejerarent, ac injuriis invicem proſequerentur. Quo tempore duo diſtrictis gladiis tam inimica mente concurrerunt, ut ſeſe mutuo ferierint, moxque deceſſerint. Qua re vehementer Lopeſius perturbatus, rerumque humanarum magis, magiſque pertæſus, quod jamdiu in animo conſtituerat, ut ſe in extremos ejus regni receſſus abderet, ubi nihil eſſet, quod ejus mentem a contemplatione rerum divina-

rum

rum avocare poſſet, id opere perficere decrevit.

IV. Itaque vilioribus, quam hactenus conſueverat, veſtibus indutus, precioſioribus egenis dono datis, nullo certo itinere XXIV. circiter paſſuum millia a Cacathecis progreſſus, in valle Amajachi conſtitit. Colebant ea loca tunc temporis Chichimeci efferati homines, atque ab humanitate omninò alieni, gentique Hiſpanicæ adeo infenſi, ut in quemlibet eorum inciderent, ſtatim dentibus diſcerpere, devorareque auderent. Quamobrem non deerant, qui prudentiam Lopeſii deſiderarent, quod in tantum periculum ſeſe conjiceret. Neque enim homines tam inimico adverſus Hiſpanos animo data facultate temperaturos ab injuria, & maleficio exiſtimabant. Ille, qui ſe totum Dei curæ, providentiæque credideſe rat, omniaque illius afflatu, inſtinctuque faciebat, nihil veritus eorum, quæ dicerentur, ubi eo pervenit arctiorem, excellentioremque vivendi rationem exorſus eſt. Nam mira vivere cœpit continentia, atque ſeveritate, adeo ut carnes numquam poſt hac comederit, ſed pane ex ejus generis frumento, quod nos *Siculum* vocamus, confecto, ſine obſonio ſemel quaque die con-

 ten-

tentus eſſet, nuda cubaret humo, idque tam parce, ut albente cælo ſurgeret, lectoque aliquo ſacrorum Bibliorum capite, quibus noſtra & doctrina, & bene vivendi præcepta continentur, divinarum rerum contemplationi dederet ſeſe, ſicque ad multam noctem perſeveraret; ſenſuum oblectamentis, animique cupiditatibus ſtrenue ſemper reſiſteret, tanta denique continentia morum, innocentiaque viveret, ut vel Chichimeci ipſi ſuæ obliti immanitatis eum amarent, admirarentur, adjumentoque illi eſſent, ut caſam ex canna & palea, in qua verſaretur, conſtrueret. Tantum vel apud feros, barbaroſque homines Chriſtianæ vitæ integritas potuit. Atqui non hominibus modo, qui ſæpe decipiuntur, verum etiam Deo Immortali, qui neque falli ipſe, neque fallere quemquam poteſt, ejus ſic inſtitutam rationem probatam fuiſſe demonſtratum eſt. Ferunt namque viſos aliquando a Moreno quopiam cælicolas fuiſſe, qui ei adjumento eſſent, dum ſe in agricultura exerceret. At enim etſi tanta cælitum familiaritate, Chichimecorumque benevolentia uteretur, non deſtitit humani generis hoſtis multa moliri, quibus pacem, tranquillitatemque animi, qua gaudebat, perturbaret

turbaret. Quæ etſi qualia fuerint ignoramus, propterea quod ea nulli umquam hominum patefecerit; tamen & plura, & magna fuiſſe, ex eo etiam, quod nunquam eorum ſine animi perturbatione reminiſceretur, aſſequi facile poſſumus. Sed Deus O. M. qui ſanctos homines anguſtiis premi, & malis inimici artibus vexari aliquando patitur, non ut pereant, ſed ut eorum virtus conſpicua reddatur, majoraque in dies capiat incrementa, tantam ipſi vim, atque poteſtatem dedit, ut facile Dæmonas ſuperaret, eorumque machinamenta eluderet. Hoc igitur tam acri, quod cum communi hoſte geſſit, bello non modo vinci, expugnarique non potuit, verum etiam ſic eſt in virtute conſtantiaque animi confirmatus, ut contineri deinceps uno tugurio nequiret, ſed erumpere, atque in lucem hominum prodire neceſſe eſſet.

V. Nam poſtquam eam tam ſingularem vitam apud Chichimecos annis fere tribus duxiſſet, inde egreſſus propius ad vicos, atque urbes, ut hominum commoda, utilitateſque procurare poſſet, accedere conſtituit. Itaque primum in villa Idelfonſi Avaloſii conſtitit, a quo humaniſſime acceptus, multiſque ornatus beneficiis eſt. Etenim

non modo hortum, quo uteretur, ei conceſſit, verum etiam Americano neſcio cui, ut ea, quæ ad vitam commode ſuſtentandam neceſſaria ſibi viderentur, eidem provideret, juſſit. Biennium hoc in loco, ſolo fere lacte, & caſeo victitans, tranſegerat, cum Divino monitu ad Cacathecas redire cogitur, quo in itinere cum in villam Sebaſtiani Mexiæ divertiſſet, brevi anteactæ vitæ exemplo, atque prece hoſpiti perſuaſit, ut faſtu, luxuque contemptis, ei ſeſe totum traderet in diſciplinam, optaretque, ut de ſua re familiari ipſe unus, uti facto eſſet opus, diſponeret. Sed perſuadere homini, qui ſeverioris paupertatis ſtudio propria reliquerat, ut aliena procuraret, non potuit. Relicto Sebaſtiano, qui brevi poſt non mediocri ſanctitatis fama illuſtris deceſſit, ad pagum quemdam, qua iter ad Cacathecas erat, pervenit. Forte fortuna illis diebus eodem Evangelium prædicatum venerat Dominicus Salazarius Ordinis Prædicatorum vir doctus, ſingularique virtute. Is ut audivit Lopeſium in pago verſari, ſtatim ad hominem adiit (erat enim ejus nomen magna in celebritate, ita ut nemo eſſet, qui non eum videre, alloqui, retinere apud ſe cuperet) quumque multa ex eo rogaſſet,

au-

audiſſetque, brevi in intimam ejus familiaritatem, atque amicitiam venit. Cœpit deinde multis ſuadere homini, ut vagandi finem faceret, ſuæque valetudinis haberet rationem. Confidere namque ſe, ut id facile Lopeſius conſequeretur, ſi conferre ſe in cœnobium Mexicanum Prædicatorum voluiſſet. Curaturum enim ſeſe Salazarius promittebat, ut nihil ei deeſſet, omnibuſque gratiſſimus haberetur. Hæc cum ſecum animo Lopeſius cogitaſſet, neque ab inſtituta vivendi ratione aliena eſſe cognoviſſet, faciundum haud eſſe judicavit, ut tanti viri conſilio non pareret. Quamobrem accepit conditionem, ſtatimque Mexicum iter inſtituit. Non tamen recta contendit. Animadverterat enim ſibi nova tunica opus eſſe, quum ea, qua hactenus erat indutus, jam vetuſtate detrita eſſet. Novam autem etſi dono, atque gratis habere potuiſſet, ſi petere, aut alio modo ſibi neceſſariam eſſe indicare voluiſſet, ne tamen hoſpites, familiareſque ſuos gravare, neve cuiquam damno eſſe videretur, Hiſpano cuidam ſuam operam ea voluntate locavit, ut tantum pecuniæ lucraretur, quantum ad tunicam emendam ſatis eſſet. Ab Hiſpano juſſus Lopeſius, ut totam familiam rebus divinis, ſeverioribuſque

Chri-

Chriſtianis diſciplinis inſtitueret, tanto ſtudio, atque doctrina id præſtitit, ut omnes admirarentur, tantumque virum apud ſe retinere vehementer optarent; quod ille pati nullo modo potuit. Nam exacto tempore, de quo inter eos conventum erat, acceptaque tunica domo abiit, & Mexicum contendit. Eo ut pervenit ad cœnobium Mexicanum Prædicatorum acceſſit quæſitum de Dominico Salazario. Ubi abeſſe inde eum cognovit, aliquos dies apud Dominicanos manſit, ut eum opperiretur. Sed quum eum longe abiiſſe, neque brevi rediturum intellexiſſet, gravioribus illius cœnobii Patribus acceſſitis, cauſſam ſui adventus, quidque cum Salazario egiſſet, oſtendit. Petiit, ut ſi eorum voluntate fieri poſſet, eum apud ſe retinere ne gravarentur. Non latebat Dominicanos qualem virum in cœnobio haberent, quantaque in eos commoda, atque utilitates ex familiari cum eo conſuetudine redundare poſſent. Itaque reſponderunt: Nihil ſibi accidere optatius poſſe, quam ut illi ſatisfacerent, adeoque non modo pati, ſed orare etiam ſe, atque obſecrare, ut ipſe eorum facultatibus uti vellet. Sciret tamen præter eorum conſuetudinem eſſe, ut una cum iis, qui eorum inſtitu-

tu-

tutum non profiterentur, vitam degant. Quamobrem ſi una manere cuperet, ut in eorum Ordinem cooptaretur. Hoc accepto reſponſo, quum neque diutius expectandum Salazarium putaret, neque a Deo Immortali ad clauſtra, ſed ad ſilveſtria, remotaque loca vocaretur, gratias Dominicanis, quas potuit maximas, egit, quod tanta in eum humanitate uſi eſſent, a Mexico vertit iter, atque multis laboribus perfunctus Guaſtecam pervenit.

VI. Viſus eſt hic locus maxime Lopeſio opportunus, cum propter ſilveſtres fructus, quibus illa regio abundat, quibuſque vitam ſuſtentare poſſet, quin ulli, quod ille diligentiſſime ſemper cavit, moleſtiam afferret; tum propter abditos receſſus, quibus vehementer ad rerum divinarum contemplationem incitabatur. Quamobrem diutius ibi conſtitiſſet, niſi vi morbi diſcedere coactus eſſet. Nam poſtquam mira continentia, atque incredibili ſanctitate annos fere duos admodum parce vitam tranſegiſſet, tot laboribus fractus, & frugum ſilveſtrium, quibus ſolis victitabat, acerbitate magis magiſque extenuatus cœpit dyſenteria laborare; quo morbo, niſi Deus opem tuliſſet, e vita profecto deceſſiſſet. Augebatur enim vis morbi, neque de remediis

Lo-

Lopeſius cogitabat, propterea quod vereretur, ne ſi quemquam arceſſeret, eique ſtatum, in quo erat, exponeret, afferre eidem incommodum videretur, omneſque, qui eſſet, cognoſcerent. Interim Deo, quem ſibi numquam defuturum norat, magna ſe fiducia commendabat. Nec fruſtra. Nam cum ad aures Sacerdotis cujuſdam, qui hiſce in locis morabatur, quique ſe totum egenorum, & morbis laborantium miſeriis ſublevandis dediderat, perveniſſet, gravi morbo Lopeſium conflictari, extemplo curavit, ut domum ſuam transferretur, deditque operam, ut nihil prætermitteretur, quod ad ejus valetudinem cito, & bene confirmandam opus eſſet. Sed quum Medici nihil prodeſſent, jamque omnes de ejus ſalute deſperarent, propterea quod aliquot dies omni cibo abſtinuiſſet, divinitus ſanitatem recuperavit. Nam ſomno oppreſſus, neque multo poſt expergefactus ſeſe ſanum, & bene valentem ſenſit.

VII. Confirmata valetudine in ſilvas rurſus inſtituti retinendi cauſſa ſeſe abdere cogitabat. Erant enim aptæ imprimis, atque opportunæ ad eam, quam conſtituerat, vitæ rationem tenendam. Sed Sacerdotis, de quo paullo ante diximus, hortatu, ſtudio,

at-

atque humanitate deterritus eſt, quo minus id faciendum arbitraretur. Avebat enim habere apud ſe hominem, qui tanta vitæ, morumque integritate, & innocentia viveret, omnibuſque admirationi eſſet. Itaque geſſit ei morem Lopeſius. Sed cum ejus nominis fama longe, lateque in dies diſſeminaretur, ac nobile ejus nomen apud illarum regionum incolas haberetur, veritus, ne hominum plauſus, atque laudes, quibus afficiebatur, quidquam de illa interiore animi demiſſione, tranquillitateque, quibus fruebatur, detraherent, Atriſcum profectus eſt. In itinere cum in Johannem Romerum incidiſſet, ab eoque rogatus eſſet, ut ſua domo, atque facultatibus, quas in oppido habebat, uti vellet, biennio ſumma illius voluntate ibidem manſit.

VIII. At enim etſi Romerus, ejuſque domeſtici, & incolæ plerique omnia bona dicerent, & laudarent fortunas ſuas, quod cum eo una viverent, ad cujus normam vitam, moreſque exigere poſſent ſuos, non defuerunt tamen nonnulli obtrectatores, (non enim eſt celandum) qui vel imperitia, vel ſtudio, ut ſibi falſo perſuaſerant, religionis ducti, ejus inſtitutum reprehenderent, eumque novitatis, atque etiam hæreſeos ac-

accuſarent, propterea quod longe ab ceterorum hominum moribus, rationeque vitæ differret, neque eam precum ſeriem, quam *Roſarium* B. Mariæ Virginis vocamus, publice recitare ſoleret, neque ullum Ordinem Monachorum profiteretur. Jam horum accuſationes, conquæſtioneſque in vulgus manaverant. Has ut Antiſtes Mexicanorum reſcivit, diligenter in ejus vitam, mores, atque doctrinam inquirendum juſſit. Quo judicio cum innocens, atque indemnatus diſceſſiſſet, tantam eſt conſequutus laudem, ut illius vitandæ cauſſa magno Romeri, ceterorumque oppidanorum dolore Atriſcum relinquere, & denuo Mexicum iter inſtituere judicaverit. Quum propius abeſſet animadvertit e regione urbis eſſe collem, ſupraque collem ſacellum Deo in honorem Deiparæ Virginis dicatum. Hunc locum propter Mariæ Virginis, quam magnopere venerabatur, templum, vicinamque templo domum idoneum ratus ad habitandum, ibi conſtitit, cumque aliquandiu omnibus eſſet ignotus magna pace, tranquillitateque animi fruebatur, inſiſtebatque contemplationi divinarum rerum, qua nihil dulcius, jucundiuſque habere poterat. Etſi enim incredibili difficultate afficiebatur, qua ratio-

tione vitam ſuſtentare poſſet, libenter tamen ſitim, famem, frigora, aliaque quotcumque incommoda perferebat, modo obſcurus, longeque ab inani hominum gloria viveret. Qui enim eo, ut ſe Virgini commendarent, ventitabant, eumque alloquebantur, quamquam bonum virum,& ſimplicem, rudem tamen illum eſſe, atque inlitteratum arbitrabantur.

IX. Sed diu virtutis ſplendor, nominiſque tanti viri celebritas latere non potuit. Cœpta eſt namque ejus domus a viris probis, religioſiſque frequentari, a quibus ei omnia, quæ ad vitam pertinerent, ſuppeditabantur; quidam etiam ſæpe ad prandium invitabant, diligenterque ejus vitæ modum obſervabant, ſingularemque frugalitatem admirabantur. Alii contra, etſi non reprehendebant, aperte tamen, propter inuſitatam, ut ipſi exiſtimabant, vivendi rationem, laudare non audebant. Alii denique eum novitatis, atque hæreſeos iterum condemnare; & velut hypocritam, atque impoſtorem, in quem animadvertendum eſſet, apud omnes traducere non verebantur. Contra Lopeſius haſce injurias, reliquaſque criminationes æquo animo ferebat, Deoque gratias, quod digna ſibi ſuis factis

re-

referri pateretur, maximas agebat. Interea Petrus Moja Cantreraſius vir graviſſimus, qui eo tempore Mexicanorum Eccleſiam adminiſtrabat, veritus, ne quid illa detrimenti caperet, ſi vera eſſent, quæ de Lopeſio ab ejus obtrectatoribus jactabantur, iterum de ejus moribus atque doctrina ſeveriorem agere quæſtionem decrevit. Quamobrem Franciſco Loſſæ Parœco principis Mexicanorum Eccleſiæ primum in mandatis dedit, ut id laboraret, idque eniteretur, ut quæcumque ab Gregorio gererentur, exploraret, & ad ſe deferret. Qui cum imperata feciſſet, nihil reperit, quod vituperandum, reprobandumque videretur. Quin tanta ejus virtutis, atque doctrinæ admiratione captus eſt, ut deinceps plurimi ſemper hominem fecerit, ejuſque providentiæ ſe, reſque ſuas omnes crediderit. Sed de hoc viro alibi redibit ſermo. Mexicanus Antiſtes unius viri, quamquam ſapientiſſimi, teſtimonio minime contentus Idelfonſum Sancheſium Societatis Jeſu Theologum accerſit, eique quid fieri velit, oſtendit. Is continuo Lopeſium adit. Quærit ex eo, qui ſit homo, quid agat, quodque vitæ genus conſectetur. Ille initio non ſatis aperte reſpondet, veritus, ne divulgato ſuo nomine, ut ſæpe in

aliis civitatibus contigerat, magno in honore haberetur. Tum Sancheſius deſine, inquit, perplexe loqui: ſum enim huc ab Archiepiſcopo noſtro cum poteſtate miſſus, ut ad eum, quæ de te ipſo cognoverim, referam. Ad hæc Lopeſius æquum eſt, ait, ut Antiſtiti noſtro, ejuſque legato morem geram. Itaque cœpit tam copioſe, tamque eleganter de religionis Chriſtianæ decretis, de ſua inſtitutione, deque ſimilitudine, quæ inter ſuam, & veterum Anachoretarum, Stylitarumque vitam intercedebat, diſſerere, tamque ſolide, atque modeſte, quæ contra ab adverſariis objiciebantur diluere, ut facile, eum non modo virum bonum, & pium, ſed doctum etiam, atque in ſacris litteris, & Eccleſiæ traditione verſatum eſſe appareret.

X. His rebus Archiepiſcopo renunciatis, multa deinde ſuæ in Lopeſium benevolentiæ, atque exiſtimationis dedit argumenta. Nam & adverſariorum calumniandi audaciam ſua auctoritate repreſſit, & munuſculis ſæpe ſæpius, quanti illum faceret, demonſtravit. Quin etiam cum accepiſſet ſtomacho eum non bono eſſe, aliiſque propter aeris intemperiem conflictari incommodis, erat enim tenuiſſima valetudine, ut ſalubrio-

briore aere uteretur, in noſocomium Guaſtapechæ, quod oppidum IX. circiter millia paſſuum a Mexico aberat, transferri curavit, ſuiſque litteris, atque nunciis noſocomii præfecto vehementer commendavit. Hic etſi liberaliter tractaretur, nihilominus numquam oppidum circumire, numquam e parvo cubiculo, ubi ſe divinis rebus oblectans continebat, exire conſueverat, niſi feſtis, aliiſque nonnullis ſtatis diebus, ut ſacris myſteriis intereſſet, ægriſque, quos ad ferenda valetudinis incommoda peramanter conſolabatur, ſolatio eſſe poſſet. Hoc modo cum vitam ageret, nihiloſecius ſenſim a nonnullis reprehendebatur, propterea quod operam continenter non daret iis, qui morbo aliquo laborarent. Ille autem, quid ſe facere par eſſet potius, quam quid alii laudarent, intuebatur. Erat enim infirma valetudine, & noſocomii fœtore ita afficiebatur, ut ſeſe in ea re vincere nullo modo poſſet. Interim ne infirmis inutilis omnino videretur, librum, qui magno uſui valetudinariis eſſet, ſcripſit. In eo herbarum, plantarumque multarum naturas, atque virtutes, morborum diverſa genera, remediaque, quæ illis adhiberi poſſent, accurate, eleganterque explicavit. Quæ

res

res mirabilis ſane videri debet in homine, qui ne primoribus quidem, ut ajunt, labiis phyſicorum ſtudia attigiſſet. Biennio eo in noſocomio commoratus, quin convaleſceret, gravioribus morbis agitari cœpit. Id priuſquam ei accideret Petrus Pravienſis Dominicanus Mexicani Antiſtitis juſſu eum convenit, cumque in ejus mores jam tertio inquiſiviſſet, nihil reperit, quod ſumma laude, commendationeque dignum non exiſtimarit. Quod ſatis luculentum eſt innocentiæ, atque ſanctitatis Lopeſii teſtimonium. Jam in morbum inciderat, cujus initio, quod levis videretur, Medici rationem habendam non putarunt. Sed paullo poſt cum & incommoda accreſcere, & æſtum augeri animadvertiſſent, acuta eum febri laborare compererunt. Cognita morbi natura ejus vim, ſanguinem ſæpe mittendo, repreſſerunt; haud multum tamen profecerunt. Cujus rei cauſſa Mexicum repetere Medicorum conſilio coactus eſt. In itinere, cum ad vicum, quem incolæ S. Auguſtini vocant, perveniſſet, Franciſcus Loſſà, quem ſupra nominavimus, ei obviam occurrit, atque ut in ſuam domum tranſportari pateretur, rogavit. Id cum facile impetraſſet, nullam non adhibuit curam, quæ ad

ſanandum eum, confirmandumque pertineret. Sed cum lenta febris, jecoriſque inflammatio diutius protraheretur, illeque jam ſolitudinis deſiderio vehementer flagraret, ejus voluntati obſequi, valetudinique conſulere poſſe Loſſa putavit, ſi dediſſet operam, ut in vicum, quem S. Fidei appellant, qui vicus VI. millia paſſuum a Mexico diſtat, tranſduceretur. Itaque fecit. Erat hic locus temperatione cæli, fertilitate, agrorum, & incolarum frequentia cum amœnus, tum etiam ſalubris; his tamen rebus nihil ille omnino commovebatur; quin potius occaſionem ex rerum conditarum ordine, atque pulchritudine, earum opificem, atque conſervatorem Deum ardentius, vehementiuſque amandi, colendique capiebat. Quamquam de eo vitæ inſtituto, quod tum primum, cum in Americam ſeceſſerat, tenuit, nihil unquam diminuit; ſed ejus in Deum pietas, atque erga homines caritas ita aucta ſemper, amplificataque eſt, ut ſuis omnibus numeris, & notis abſoluta videretur. Id unum amicorum precibus conceſſit, ut jam ſenex commodiori lectulo uteretur.

XI. Septem jam menſes elapſi erant, ex quo in vicum S. Fidei venerat, cum Franci-

ciſcus Loſſa tanti viri præſentia carere non valens, Dei, ut credibile eſt, monitu abdicatis Parœci, reliquiſque, quibus Mexici fungebatur, muneribus, ad eum venit, ſeque totum ei tradidit in diſciplinam, atque ita poſt una vixerunt, ut ad extremam uſque ætatem eorum amicitia creverit. Quod divino conſilio, atque providentia factum arbitramur, ut eſſet aliquis, qui res a Lopeſio præclare geſtas Hiſtoriarum mandaret monumentis. Ex eo enim accepimus, a ſummo mane ad multam uſque noctem rerum æternarum contemplationi continenter dare operam Gregorium conſueviſſe, tantaque conſtantia in eo officio perduraſſe, ut vere affirmari poſſet, eum ipſos XXXIII. annos, ex quo in Americam venerat, diu noctuque ſupernis rebus exercuiſſe ſeſe, numquam vero mentem ſuam ad hæc caduca, atque peritura convertiſſe. Cujus rei aliud præterea habemus argumentum, quod non præteribimus, quamvis nonnullis leve viſum iri putemus. Eſt autem hujuſmodi. Extremis vitæ annis numquam exemologeſim fecit; perſæpe enim ad Sacerdotem accedebat, rogabat, ſibi ut Corporis Chriſti percipiendi facultas fieret; a quo rogatus quidquam ne, quod lege vetitum eſſet, commiſiſſet, re-

ſpondebat ſe omnium maximum peccatorem eſſe, nihil tamen eorum, quæ minus cautè aliquando feciſſet, memoria tenere. Ex quo apparet, tanto erga Deum amore incenſum fuiſſe Lopeſium, ut quidquam, quod ſecundum Deum non eſſet, ne cogitaſſè quidem umquam viſus ſit.

XII. Neque minus aliorum ſaluti, atque commodis ſtudebat. Primo enim quandiu vixit, diligentiſſime ſemper cavit, ne cuiquam moleſtiam, atque incommodum afferret. Jam vero ceteros homines rebus, quibus poterat, juvare, omniaque ſibi, nihil aliis deeſſe vehementer optabat. Quod ſi opera, atque pecunia eorum miſeriam ſublevare nequibat, ſermone tamen, hortationibus, interdum minis, ſemper precibus ad virtutem, pietatemque colendam incitare enitebatur. Dum in iis locis degeret, in quibus facile conveniri poſſet, nemini unquam, qui bona mente ad ſe petitum conſilium veniebat, aditum intercludere ſolebat. Omnes vero tanto ſtudio complectebatur, tantoque conſilio, atque prudentia eorum rebus proſpiciebat, ut vere dici poſſè videretur, neminem ad eum acceſſiſſè, qui melior non diſceſſerit. Erat enim in homine ſumma gravitas, magna

ſua-

ſuavitas oris, atque ſermonis incredibili modeſtiæ, caritatique conjuncta, ita ut vel adſpectu ipſo, brevibuſque, quibus abundabat, ſententiis plurimos in Dei amorem induxerit. Cujus rei nonnulla referre exempla operæ pretium duximus. Rogatus a Sacerdote quodam, quid facto eſſet opus, ut pacem, tranquillitatemque animi conſequeretur; *annum*, inquit, *ipſum Mexici vitam ſolitariam agito*. Id reſponſum quo valeret cum intellexiſſet Sacerdos, ut ſæpius ſcilicet cum Deo, quam cum hominibus verſari ſtuderet, atque imperata fideliter feciſſet, quiete, ſancteque reliquum vitæ traduxit. Pari modo alteri cuipiam anguſtias, quibus premebatur, magno cum dolore narranti ita reſpondit: *id eſt Purgatorii genus, in quo, dum vivis, a Deo detineris*. Quod ſatis fuit, ut ſedata mentis perturbatione libenter deinceps ærumnas, commotioneſque animi ferret. Aliquando ſacrarum litterarum teſtimonia, veluti oracula quædam fundebat, ſicque eos, quibus cum loquebatur, vel magnopere conſolabatur, vel ut peccandi finem facerent, inducebat. Multa alia hujus generis fecit, quæ referremus, niſi majora, potioraque haberemus.

XIII. His tot virtutum opibus cum vale-

ret,nihil ſpei in ſe,multum in Deo collocabat. Nam ut primum in ſolitudinem venit, ita ſeſe Dei providentiæ crediderat,ut certo confideret,ſe minime iri perditum. Qua fiducia alacriter magnam partem incommodorum ad mortem uſque tulit. Neque vero ignorabat, virtutum omnium fidem fundamentum eſſe, quamobrem tantam iis omnibus, quæ ab Eccleſia credenda proponuntur, aſſenſionem adhibebat, ut omnium cruciatuum genera pati mallet, quam aliquid agere, quod noſtræ fidei minus eſſe conſentaneum videretur. Aſſidue præterea Deum precabatur, ut in ea confirmaretur, nihilque eum lateret, quod agendum Orthodoxis omnibus eſſet. Sacramenta Eccleſiæ magna religione frequentabat, Deiparam Virginem, cæliteſque reliquos ſumma obſervantia colebat, atque venerabatur; eorum imaginibus honores tribuebat, quos Eccleſia tribuendos eſſe præſcripſit. Summorum Pontificum ſanctiones, piaſque Orthodoxorum hominum conſuetudines ſumma veneratione conſectabatur; Sacerdotes, potiſſimum Monachos, magno in honore & habebat ipſe, & reliquis habendos eſſe prædicabat. Majoribus, inprimiſque iis, qui Eccleſiaſtica, aut civili poteſtate præſtabant,
ſum-

ſumma facilitate dicto audiens erat. De Principe, deque ejus miniſtris detrahi quidquam coram ſe minime patiebatur, ſed iis parendum eſſe, honoreſque adhiberi oportere exiſtimabat. Non enim ignorabat, hæc omnia nobis a Chriſto legislatore eſſe præcepta.

XIV. Sacrarum litterarum, totiuſque antiquitatis ſtudioſiſſimus fuit. Nihil enim in ſacris litteris continetur, quod ille non haberet plane cognitum, atque perſpectum, memoriaque retineret. In iis, ſi quid opus erat, celeriter reperiebat, facileque oratione explicabat, & quod mirabile ſane videri debet, ita ſeriem Judicum, Regumque, ac familiarum, quarum ſit in ſacris litteris mentio, origines, propagationes, diverſitates in promptu habebat, ut opportune omnium catalogum memoriter contexere, notareque qui, a quo ortus fuerit, quos honores, quibus temporibus cœperit, conſueſſet. Immo vero nulla tam difficilis, tamque implicata quæſtio ex ſacris litteris proponebatur, de qua ille diſerte, ſapienterque diſcere non valeret. Quamobrem erat pleriſque omnibus admirationi videre hominem pannoſum, ſquallidum, egentem, atque omni fere humano præſidio deſtitutum

 ma-

magna facilitate docere, explicareque ea, quæ iidem ipſi, qui & ſummi viri, & ſapientes habebantur, evolvere, expedireque nequibant. Sed ſacrarum litterarum peritia, qua valebat maxime elucet in commentariis, quos rogatu Johannis Coboſii Dominicani in Apocalypſim S. Johannis Apoſtoli edidit, quibus nihil poteſt eſſe jucundius iis, qui aliqua cupiditate pœnitiores illius obſcuriſſimi libri ſenſus percipiendi tenentur. In iis enim conſcribendis tanto eſt uſus judicio, doctrina, ingenio, ut Cl. Boſſuetus Meldenſis Antiſtes, & ſingulare Galliarum decus, atque ornamentum cum ſimile quidquam pararet, illos veluti exemplar, ad quod reſpiceret, ſibi proponere non dubitaverit *(a)*. Extant præterea Aguirrii S. R. E. Cardinalis, aliorumque litteratiſſimorum virorum luculentiſſima, atque magnifica teſtimonia, quibus ſanctitas, atque doctrina Lopeſii magnopere celebrantur. Neque vero iis præſidiis, quæ cuivis ſimilia cogitanti neceſſaria exiſtimantur, carebat, cum ad eos ſcribendos acceſſit. Nam Hiſtoriæ non ſacræ ſolum, ſed etiam profanæ tantam ſibi comparaverat cognitionem,

(a) *In Apocal. n. x 1. pag. 24. edit. an. 1649. „ C' eſt a quoi avoit travaillé ce Saint Homme Gregoire Lopez une des merveilles de nos Jours.*

nem, ut quotieſcumque opus eſſet, improviſo univerſum orbem deſcriberet, ſuos cuique regno, atque imperio fines, ſituſque adſignaret, eorum Reges, Magiſtratus, imperia denique omnia pro temporum varietate recenſeret, quibus legibus, quibuſque inſtitutis viverent, quibus artibus, atque doctrinis florerent, quos Deos colerent, quamque religionem conſectarentur, doceret. Pari modo facili oratione explicabat, quibus initiis Chriſtiana Religio incœperit, quibus aucta opibus ad tantam gloriam majeſtatemque pervenerit, quibus machinis atque artibus Hæreſiarchæ, perditique homines eam evertere, funditusque delere conati fuerint, quos errores quoque ſeculo in vulgus hominum diſſeminaverint. Contra tanto ingenio atque eruditione agebat, qua ratione Chriſtiana Reſpublica ex iis malis emerſerit, quorum opera, atque ſtudio in ea re uſa fuerit, quam viam, ut ſe tueretur iniverit, quibus denique ſubſidiis Catholica Chriſtianorum doctrina niteretur, ut nemo ei illa ætate anteponi, pauci pares eſſe poſſent. Ejus rei indicium quoque eſſet Chronicon, in quo res præclare a Majoribus geſtas ab orbe condito ad Pontificatum uſque Clementis VIII. P. M.

expoſuit; niſi injuria temporum, & hominum negligentia periiſſet. Scripſit præterea eruditos aliquot libellos, qui hodie non extant. Attigit etiam Aſtronomiam, Medicinam, Agriculturam, omneſque cum liberales, tum mechanicas artes, quæ vel ad humanitatem pertinent, vel ad vitæ uſum neceſſariæ ſunt.

XV. Sed in eo philoſophiæ Chriſtianæ genere maxime excelluit, quod ad proprios, aliorumque mores dirigendos informandoſque ſpectat. Nam cum magnus ad eum quotidie hiſce poſtremis ſuæ vitę annis fieret hominum concurſus, petentium, qua ratione ſuperare obſtacula poſſent, in quæ, dum mores ſuos ad virtutem, pietatemque exigere ſtudebant, experiundo offendere ſe poſſe compererant, tam opportuna eis præcipiebat remedia, ut omnes ejus ſapientiam admirarentur, ſibique, quod voti compotes eſſent facti, gratularentur. Plerumque etiam venientibus, antequam quid vellent expoſuiſſent, ſatisfaciebat, quidque ad illud tempus egerint, quidque deinceps agere deberent, ſi vitam æternam conſequi optarent, prænunciabat. Ex quo intelligitur, eum cogitata hominum aliquando, eorumque arcana inſtinctu ſuperiore habuiſſe perſpecta. Hac vero

vero tanta ſapientia, ac doctrina non ad gloriam hominum, atque laudem captandam, non ad oſtentationem, ſed ad vitam recte agendam, alioſque homines inſtituendos utebatur. Etenim cum magna principum omnium ordinum virorum, eorum præſertim qui ſingulari doctrinæ laude florebant, ad eum, ut dicentem audirent, confluerer multitudo, numquam niſi rogatus, & niſi eorum utilitas poſceret, verba faciebat; ita ut nonnulli fama ejus nominis commoti, cum ex remotis regionibus curioſitate potius, quam amore rerum divinarum ducti eum adirent, ac ne verbum quidem extorquere ab eodem poſſent, eum veluti ſtupidum atque imperitum traducerent. Id autem non illiberalitate, aut officii ignoratione faciebat; quamquam enim in ſilvis degeret, ita tamen ſe gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur, ſed potius, ut eos cum ſua taciturnitate reprehenderet, tum aliquod daret demiſſi animi, atque modeſtiæ documentum. Aliquando viros religioſos, Monachos præſertim, quos plurimi ſemper fecit, quorumque mores ab ſuis minime abhorrebant, in convivio, quod numquam ſine lectione fuit, adhibebat; in eo vero ita ſe continebat, ut ejus abſtinentiam ve-

hementer admirarentur. Nihil de conſtantia, fortitudine animi, ceteriſque virtutibus dicam, quibus ille adeo excelluit, ut nullis unquam vel adverſis rebus, vel calumniis, vel laudibus, vel hominum favore, atque principum virorum gratia a ſuſcepto vitæ inſtituto deterreri potuerit. Cum enim neceſſitas cogeret, ut ſæpe in alias regiones demigraret, ac modo in urbibus, modo in ſolitudine verſaretur, modo ſolus degeret; modo cum hominibus, modo in honore atque exiſtimatione apud omnes eſſet, modo calumniis, contumeliiſque impeteretur; modo viribus corporis polleret, modo ſtomacho minime bono eſſet, aliiſque morbis agitaretur, tanta eſt uſus moderatione atque conſtantia, ut neque de ulla re unquam queſtus fuerit, ita ut quomodo ſe haberet intelligi facile non poſſet, cum idem ſemper, ſuique ſimillimus eſſet, neque quidquam de quotidiano cultu, eaque vitæ conſuetudine, quam initio conſtituerat, detraxerit; niſi quod extrema ætate graves, obſtinatæque ægrotationes, infirmaque corporis habitudo eum nonnihil de victu, atque lectulo immutare coegerint.

XVI. At enim, quoniam ſupra demonſtratum eſt, Lopeſium jam inde a puero cœtus,

at-

atque conſuetudinem hominum fugiſſe, abdidiſſeque ſeſe in ſilveſtria, remotaque loca, res ipſa hortari videtur; ut doceamus, qua tandem ratione tantam ſibi doctrinæ, prudentiæque laudem comparaverit. Atque initio animadvertendum eſt, magno eum præditum fuiſſe ingenii acumine, incredibilique memoria, ita ut eorum, quæ ſemel didiciſſet, numquam obliviſceretur. Magna præterea celeritate in libris legendis utebatur, quin eorum, quæ legiſſet memoria quidquam excideret. Ferunt namque, commentarios de rebus a S. Thereſia geſtis, qui juſto volumine comprehendebantur, integros paucis horis evolviſſe, tanta ingenii, atque memoriæ felicitate, ut ſigillatim, quid toto ſuæ vitæ tempore illuſtris illa caſtiſſimiſque moribus virgo egerit, quæque eſſet ejus doctrina, enarrare atque deſcribere, cum ſe opportunitas offerebat, ſoleret. Quoniam vero neque librorum copia abundabat, neque ſcholas, Magiſtroſque frequentaverat, numquam tantam eruditionis copiam conſequi potuiſſet, niſi divinitus tot tamque præclaris diſciplinis fuiſſet imbutus. Nam minime a ratione alienum videri debet iis, qui animadverterint, eum diu, noctuque cum doctrinarum omnium, fa-

facultatumque parente Deo agere conſueſſe, ex eo puriſſimo fonte hauſiſſe rerum optimarum, maximarumque ſcientiam. Sed omnia hujus viri facta, atque dicta perſequi longum eſſet. Non enim omnia deſcribere, ſed exprimere imaginem vitæ atque conſuetudinis Lopeſii conſtituimus.

XVII. His igitur moribus cum vixiſſet, & IV. atque L. annos compleſſet, multiſque jam annis adverſa valetudine laboraſſet, nactus eſt morbum, quem extremum ſibi futurum facile intellexit. Cujus rei cauſſa Loſſæ contubernalis ſui precibus induci nullo modo potuit, ut Medicos acciret, quoniam ipſe medicinæ peritus erat, metuebatque, ne medicamentorum vi morbus celerius augeretur. Is morbus originem habuit ex improviſo frigore, quo menſe Majo adeo affectus, debilitatuſque eſt, ut nihil, præter liquores quoſdam, magno tamen cum ſtomacho deglutire poſſet. Poſt dies paucos dyſenteria laborare cœpit, magniſque doloribus excruciari, quo tempore multa indicia fortitudinis, & patientiæ dedit. Eorum autem, etſi plurima ſint in promptu, tamen quod breves eſſe ſtudemus, illo, cujus eſt ſingularis a Franciſco Loſſa facta mentio, exemplo erimus contenti uno. Erat ea ætate

Me-

Mexici Matrona nobilis inprimis, uxor cujuſdam Equitis Mexicani corruptis, diſſolutiſque moribus. Namque alea continenter ludens tempus terere ſolebat, rem familiarem diſperdere, liberiuſque vagari; quam honeſtam feminam deceret. Qua perverſa inſtitutione vitæ non ſibi ſolum, ſed aliis etiam Matronis erat pernicioſa. Hujus enim exemplo, neque rei dare operam, neque maritis, ut matres familias decet, obſequi volebant. Hæc ut audivit, Lopeſium magno in vitæ periculo verſari, ad vicum S. Fidei proficiſcitur, ut ſe, ſuaque omnia tanto viro commendaret, ejuſque inopiam quoquoro modo levaret. Etſi enim ſumptuoſa erat; tamen, ita ut fit ab iis, quæ quamvis genio indulgeant; Chriſtianæ tamen pietatis officia omnino non negligunt, ad templum ſæpe accedere, precum quamdam ſeriem recitare, egenoſque opera aliquando, pecuniave juvare ſolebat. Ubi eo venit, initio Loſſa aditum petenti dare negavit. Sed cum illa inſiſteret, promitteretque curaturam ſe, ne poſthac talis eſſet, qualem cives ſui antea cognoſſent, eum facile ad ſuam voluntatem perduxit. Caſam ingrediens filio Loſſam accuſanti, quod aditum ad Lopeſium intercludere conatus eſſet, tace, inquit,

nam

nam id jure quidem, meritoque meo fecit. Ut vero Lopeſium vidit, genua flexit, multiſque verbis rogare etiam, atque etiam hominem cœpit, ut Deo ſe commendatam habere vellet, obtineretque, ut ſibi ſocia itineris, qua ad patriam Beatorum itur, eſſet. Nam id ſibi iter hactenus ignotum fuiſſe, optareque vehementer ſe, ut idem aggrederetur. Id cum facile impetraſſet, poſt non multo iiſdem, quibus Lopeſius conflictari morbis, doloribuſque affici cœpta, Mexicum, atque ad proprias ædes, valetudinis curandæ cauſſa, revertit, ubi de æterna animæ magis, quam de corporis ſanitate ſollicita, quam antea duxiſſet vitam reprehendere, & Matronas, quibus amicitia conjuncta erat, hortari numquam deſtitit, ut ſuum exemplum imitarentur, & quam olim licentiæ, atque luxus, eamdem tum modeſtiæ, continentiæ, virtutis ſociam habere ne gravarentur. Tali modo cum dies aliquot vixiſſet, plena fiduciæ æternæ ſalutis conſequendæ deceſſit. Habita temporis ratione, ex geſtu, habitu ipſo corporis, aliiſque ſignis, quæ in Lopeſio animadverſa ſunt, intelligi facile potuit, viſum optimo viro fuiſſe oblatum, quo ſibi videretur, animam ejus Matronæ jam in Patriam Beatorum proficiſcentem,

men-

mente, uti promiſerat, comitari. Voces præterea, quibus antequam illa moreretur, præter ſuam conſuetudinem, de vi morbi, deque dolorum magnitudine leniter querebatur, ſuſpicandi locum dederunt, eum peccata mulieris propriis doloribus expiaſſe, pro quibus pœnas Deo dare neceſſe erat. Hoc quoniam dignum ſingulari memoria viſum eſt, prætermittendum non exiſtimavimus. Ceterum poſtremo hoc tempore multa egit ſummorum virorum exemplis facile comparanda. Cum autem magna conſtantia omnia valetudinis incommoda pertuliſſet, ſeque Euchariſtiæ extremæque unctionis myſteriis muniviſſet, XIII. Kal. Auguſti an. MDXCVI. ſanctiſſime obiit, viſaque, ut ferunt, à pleriſque ejus anima fuit cælitibus comitantibus abire in patriam Beatorum. Ejus Corpus poſt mortem flexile remanſit ita, ut etiam magnum undique odorem ſpiraret. Qui aderant, non lacrimis, non dolore, non moleſtia, ſed neſcio qua lætitia, vultuſque hilaritate perfundebantur. Elatum deinde, atque in templo illius vici, Mexicani Archiepiſcopi juſſu, reſervataque alio, ſi res poſceret, transferendi facultate, ſepultum fuit. Funus magna hominum frequentia, quum pro ſe quiſque ſacras exu-

vias deoſculari, contingere, rapere, ſin minus adſpicere conniteretur, curatum eſt.

XVIII. Multa poſt mortem prodigia facta, quæ illius Sanctitatis, virtutiſque ſingularis indicia manifeſta eſſent. Eodem enim, quo vita functus eſt Lopeſius die, uxor Præfecti vico S. Fidei, cui brachium maxime dolebat, cum ſua illius manum prehendiſſet, continuo liberata eſt. Poſt dies quatuor quinquenis puella, quæ magnis febribus, aliiſque morbis laborabat, ita ut medici de ejus ſalute deſperarent, quum partem veſtis, qua Lopeſius uſus fuerat, ſibi applicuiſſet, ſubito quieti ſe dedit, atque ſana, valenſque ſurrexit. Matrona quædam Mexicana civis, quæ tot capitis doloribus cruciabatur, ut domeſtici vererentur, ne in inſaniam adigeretur, cum alteram veſtis partem afflicto capiti applicuiſſet, dolor omnino ceſſavit. Puer annorum fere trium filius nobiliſſimi Equitis Mexicani, cum tam vehementi febri vexaretur, ut neque lactem ſugere, neque dormire poſſet, tactu veſtium Lopeſii ſanatus eſt. Simile quid Sacerdoti evenit, qui cum ex dentibus laboraret, itaut jam tres noctes ſomnum capere nullo modo poſſet, vultuſque omnis extumeſceret, applicata ſibi parte veſtis Lopeſii, extemplo cu-

bi-

bitum ivit, levatuſque omnino moleſtia eſt. Pari modo ſervus neſcio cujus Equitis Mexicani quum ſubita apoplexi correptus, mente, ſenſuque privatus eſſet, a Matrona, quæ forte fortuna tum aderat, veſte Lopeſii delata, eique applicata vires, nervoſque corporis, animique recuperavit. In urbe, cui Angelorum eſt nomen, nobilis quædam atque honeſta femina, cum febribus impediretur, ne pareret, jamque puer in utero mortuus eſſet, Johannes Vellerus, ex eorum Ordine, qui infirmis miniſtrant, particulam veſtis Lopeſii ejus collo appoſuit, monuitque, ut fidenter ſeſe illius precibus commendaret; quod cum illa religioſe feciſſet, divinitus tanto vitæ periculo liberata eſt. Idem Vellerus eodem in oppido mulierem quamdam vehementi capitis dolore afflictam, monitam prius, ut ſe Lopeſio commendaret, veſtis ipſius tactu momento temporis ſanavit. Pari ratione in oppido Tlaxcala adoleſcens, qui ejus generis ſcabie, quæ lepra dicitur, laborabat, octavo, a quo deprecatore apud Deum uti cœperat Lopeſio, die mundatus omnino eſt. Atque in vico Hihulupa nobilis vir, qui jam ſexdecim menſes magnis renum doloribus adeo cruciabatur, ut vix, immo poſtremis viginti die-

diebus ne vix quidem cubitum ire poſſet, cum Lopeſium ſibi patronum elegiſſet, ſeque totum in ejus fidem tradidiſſet, ejuſque veſtes apud ſe retinere cœpiſſet, ſanitatem recuperavit. Eſt autem illud ſingulare, quod Deus O. M. in noſocomio S. Johannis Ulvæ Lopeſio interceſſore fecit. Erat in eo noſocomio adoleſcens, cui erat Ildelfonſus nomen, qui ſex annos lue venerea conſumebatur, totque undique plagis, tumoribuſque affectus erat, ut vivus putreſcere videretur. Cum a Medicis fruſtra opem, atque auxilium petiſſet, fratris monitu cœpit ſe Lopeſio commendare, ejuſque veſtes ſuis vulneribus applicare, ſicque brevi ſalutem eſt conſequutus, nihilque tale poſtea paſſus. Hæc nos Hiſtoricorum more breviter, ut noſtrum inſtitutum poſtulabat, retulimus. Ceterum Sedis Apoſtlicæ, Romanique Pontificis erit judicare, docereque, quid de iis ſentiendum ſit. Interea hoc monemus Lopeſii Canonizationis, ut vocant, cauſſam apud Judices a Sede Apoſtolica datos agi, eoque jam deductam eſſe, ut ſperari poſſit, brevi beneficio BENEDICTI XIV. P. M. fore, ut publici ei honores decernantur (*a*).

(*a*) „ Tali honore dignum eſſe Lopeſium, vir erudi-
„ tiſſimus Card. Aguirrius exiſtimabat, qui T. 4.
Con-

„ Concil. Hiſpaniæ edit. an. 1663. pag. 414. ſic ha-
„ bet: Mille titulis venerandus, & digniſſimus ob
„ excellentiam Sanctiſſimæ vitæ, ut ab Eccleſia,
„ ejuſque Summo Pontifice inter Sanctos ſolemni
„ ritu referatur juxta meritorum ſuorum magnitu-
„ dinem. Sanctitatis fuit adeo ſublimis, ut ab obitu
„ Apoſtolorum uſque modo vix aliquid ſuperius in
„ hiſtoria Eccleſiaſtica inveniatur. Hoc idem fere
„ ſenſerunt graviſſimi Epiſcopi, Prælati, ac Docto-
„ res, qui Virum Dei de viſu, & alloquio agnove-
„ runt. Unde quemadmodum ille vivens exemplo,
„ ac monitis ſuis plurimos traxit ad quoddam cæ-
„ ſte vitæ genus, ita & poſt obitum &c. „.

F I N I S.

RERUM GESTARUM

A VENERABILI SERVO DEI

GREGORIO LOPESIO

COMPENDIUM CARMINE EXPOSITUM.

GRandia Lopeſii, cui dives Iberia Cunas,
Et tumulum America extremis donavit in oris,
Facta cano. Sed quæ memoranda, inſuetaque Terris
Exhibet, ac Cælo primis ſpectacula ab annis?
Integra luſtra duo nondum compleverat, hujus
Pertæſus Mundi illecebras, Patriâque, domoque
Clàm ſeſe eripiens, & opes, ac commoda ſpernens,
Navarræ fines, Divo inflammatus amore,
Impatienſque adit, atque Viro, quem fama canebat
Sublimem meritis, inter loca inhoſpita, & altis
Degentem in ſylvis, ac Cæli luce fruentem,
Seſe informandum tradit. Sex circiter annos
Hìc humilem vitam, ſtrepitu ſemotus ab omni,
Solaque prægustans Cæleſtia gaudia mente
Sorte ſuâ contentus agit. Sed, Patre jubente,
In Patriam invitus revocatur, & inter Ephœbos
Hiſpani Regis dare nomen cogitur, antra
Urbis cum ſtrepitu immutans, Aulæque tumultu.
Quàm Votis inimica ſuis foret Aula, probavit
Exitus; Inde fugam primis nam cœpit ab horis,
Et reditum in ſylvas meditari: Virginis ergò

Præ-

Præſidium implorat ; dubiiſque in rebus ab ipſâ
Conſilium, lumenque rogat: Duce Virgine tandem
Grande opus exequitur, quin illum cura Parentum,
Vanaque ſpes, ſplendorq; Aulæ remoretur euntem.
Conſcendit Navim, placidiſque afflantibus auris,
Pergit in Americam: peragratis æquoris indè
Immenſi ſpatiis, veræ Crucis attigit oras.
Hìc veſtes, aurum, pretioſaque quælibet, unâ
Contentus tunicâ, Divino & Codice; donat
Cætera Pauperibus; ſic pondere liber ab omni
Hujus Regna novi ingreditur vaſtiſſima Mundi.
Hìc ſeptem prope luſtra, cavis modo conditus antris,
Nunc inter Populi ſtrepitus, ac Oppida, & Vrbes
Angelicam traxit vitam; paulùmque moratus,
Quæ prima Americæ reperitur, Mexici in Vrbe,
Chichimecos iter ad Populos meditatur, & explet.
Eſt ea Gens truculenta, ferox, quâ mitior eſſet
Vrſa, Leæna, Tygris, formidandique dracones;
Tanta quibus rabies, ac indignatio, tantus
Livor in Hiſpanos, ut, ſi quem fortè viderent,
Dentibus irruerent avidis, vivumque vorarent.
Hos inter Populos ſylvis exceptus, & antris
Verſatur plures Juvenis ſanctiſſimus annos,
Et ſolo vivens contentus pane, cubanſque
In nuda proſtratus humo; Cœleſtia ſemper
Noctes, atque dies meditans, tot pondere cepit
Virtutis radios, ut, quamvis effera primùm
Gens ea mirari, ſenſim manſueſcere, tandem
Illi præſidio, paleis, & vimine textam

Sylveſtrem, tenuemque Caſam dum conderet, eſſe
Debuerit: tanto excellens rapit impete Virtus
Immanes etiam Populos; Præclara ſed ejus
Amplaq; facta, quibus ſylvas dudū explet, & Vrbes,
Innuo; non refero; ſiquidèm diſtinguere verſu
Singula, quæ gerat intrepidus, quæ pectore forti
Suſtineat, noſtris labor impar viribus eſſet.
Nunc ergo latet in ſylvis, animoque beatas
Ad Cæli ſedes aſſurgit; plena ferarum
Antra modo fugiens, ſpatiatur in Vrbibus, illum
Seu vi conſilii, medicâ ſive arte juvando.
Huic exponendo noſtræ myſteria legis,
Seu loca Scripturæ, quæ ſunt minus obvia captu,
Clare explanando. Vicinas, atque remotas
Sed volat Americæ jam nuncia fama per Vrbes,
Atque novi extremis veniunt è partibus Orbis
Certatim Populi, quibus eſt ſpes una videndi
Inſignem pietate Virum; jam plauſibus illum
Excipiunt, pendentque ejus dicentis ab ore,
Et quaſi prodigium ſpectant; communis at hoſtis
Sæpe etiam Populorum animos avertere tentans
Plura vomit contra, inſimulans erroris, & illum
Hæreſeos damnans; ſed victrix denique virtus
Clarior emergens palmâ majore triumphat.
Ardua res eſſet, mihi ſi memorare labores
Mens foret: inſomnes quoties traducere noctes
Debuerit: quoties ſedare famemque, ſitimque
Exiguâ nec aqua, modico nec pane dabatur:
Quot ſæpe ærumnas, quot ſæpe incommoda, & acres

Su-

JCB
19-065
BA751
L879d

Suſtineat dudum conſtanti robore morbos: *Cbe*
Quot loca, quot ſylvas, prærupta quot ãtra, quot ur
Quot populos adeat, quot ubique auguſta relinqua
Semina virtutum . Sed merces , atque corona
Denique juſtitiæ meritis reddenda : Beatas
En felix Anima ad ſedes , ac Numinis aulam
More triumphantis pergit , dum flexile corpus
Interea remanens cæleſtem ſpirat odorem .
Continuò accurrunt Populi, veſteſque, ſacraſqu
Exuvias avidi rapiunt , queis plurima patrat
Prodigia Omnipotens : contactu veſtis ab acri
Hic febri liber , capitiſque doloribus ille ,
Alter Apoplexi , lepræ fœtoribus alter ,
Ille lue Veneris , mortis diſcrimine plures .
At modò quid ſupereſt, niſi quod, Sãctiſſime Princeps
E Petri Cathedra , morum , Fideique Magiſtrã
Eximio Heroi meriti reddantur honores ,
Ac illum ſacras tandem veneremur ad Aras ?
Votaque non unus , geminus tibi porrigit Orbis :
America id ſupplex , ſupplex Hiſpania poſcit .

Nadiſti Mantinæi P. A.

CKt 07/17801

cat

americana